

4. Pustovit G. P. Pozashkil'na osvita i vykhovannya : Pidruchnyk [Tekst] / Grygorij Petrovych Pustovit. – K : Pedagogichna dumka, 2012. – 272 s.
5. Semenov A. S. Formirovanie tvorcheski napravlennoj lichnosti starshego doshkoľnika vo vneshkoľnom uchebno-m uchrezhdenii [Tekst] / Aleksandr Sergeevich Semenov // Vesnik Bresczkaga universiteta / Seriya 3: filalogiya, pedagogika, psikhalogiya, 2016. - № 1. – S. 113-122.
6. Semenov O. S. Do pytannya spryamovanosti osobystosti [Tekst] / Oleksandr Sergijovych Semenov // Naukovyj visnyk Skhidnoyeuropejs'kogo nacional'nogo universytetu im. L. Ukrayinky. Ser. "Pedagogichni nauky". – 2015. – № 1. – S. 109-115.

Семенов Александр. Модель системы формирования творчески направленной личности старшего дошкольника во внешкольном учебном заведении. В статье представлено модельное проектирование системы формирования творчески направленной личности старшего дошкольника во внешкольном учебном заведении на основании авторской концепции исследования. Используя дефиницию «система формирования творчески направленной личности» автор статьи подразумевает упорядоченную совокупность структурных (цели, содержание, средства педагогического взаимодействия субъектов образовательного процесса и технологии, реализуемые в специально созданных педагогических условиях внешкольного учебного заведения, педагогическая оценка) и функциональных (целепрогностичный, содержательно-контекстный, технологический, рефлексивно-оценочный) компонентов, обеспечивающих формирование творчески направленной личности старшего дошкольника.

Особое внимание уделяется деятельности субъектов учебно-воспитательного процесса внешкольного учебного заведения. Автор отрицает практику развития детей на основе созерцания творчества, где ребенок подражает действиям взрослого. В качестве альтернативы обосновывается подход активного включения ребенка в творческий процесс на основе учета возрастных особенностей старшего дошкольника и привлечения родителей, как важного фактора обеспечения психолого-педагогической поддержки процесса становления творчески направленной личности.

Ключевые слова: модель системы формирования творчески направленной личности старшего дошкольника, внешкольное учебное заведение.

Semenov Oleksandr. Model of the system of forming creatively directed personality of senior preschooler in out-of-school educational institution. The model of the system of forming creatively directed personality of senior preschooler in out-of-school educational institution that is proposed in the article is based on the author's research concept.

The singled notion "system of forming creatively directed personality" the author understands as an ordered totality of structural (objectives, contents, pedagogical means interaction) educational process and technologies that are implemented in specially created favorable conditions of out-of-school educational institution; pedagogical evaluation) and functional (purpose and prognostic, semantic and contextual, technological, reflective and evaluative) components which provide the forming creatively directed personality of senior preschooler.

The model which is presented in the article considers the interdependence of subject and environment. Enrichment and improvement of the educational environment of out-of-school educational institution provides the development enrichment of the personality of senior preschooler as the subject thanks to those cultural values and meanings, which it is filled.

Special attention is paid to the activities of subjects of the educational process of out-of-school educational institution. The author denies the practice of children development based on contemplation for creativity, where the child imitates the actions of adults. As an alternative approach is substantiated active involvement of the child in a creative process based on senior preschooler age-appropriate and involvement of parents as an important factor in providing psychological and pedagogical support for the process of becoming creatively directed personality.

Key words: the model of the system of forming creatively directed personality of senior preschooler, out-of-school educational institution.

УДК 371.214.2

Марія Чабайовська

Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова (м. Київ)

Обґрунтування розроблення та реалізації проекту вивчення курсу українознавства за вибором «Я люблю Україну» для 2-4 класів загальноосвітніх навчальних закладів

У статті розглянуто питання актуальності створення проекту вивчення курсу українознавства за вибором «Я люблю Україну» для 2-4 класів загальноосвітніх навчальних закладів; визначено об'єкт, предмет, гіпотезу, мету та завдання дослідження; вказана наукова новизна, практична значущість, вірогідність результатів

експерименту, його теоретико-методологічна основа, обґрунтовано компетентності, що формуватимуться в процесі вивчення даного курсу; розкрито його змістове наповнення.

Ключові слова: національно-патріотичне виховання, «Стратегія національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2016-2020 роки», «Концепція національно-патріотичного виховання дітей та молоді», українознавство, курс українознавства за вибором «Я люблю Україну», ключові та предметні компетентності, початкова школа.

Постановка наукової проблеми та її значення. Згідно з Указом Президента України № 580/2015 від 13 жовтня 2015 року «Про Стратегію національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2016-2020 роки» з метою «визначення ефективних механізмів системної взаємодії органів державної влади, органів місцевого самоврядування та інститутів громадянського суспільства у питаннях національно-патріотичного виховання» затверджено «Стратегію національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2016-2020 роки» [18].

У документі зазначено, що «національно-патріотичне виховання дітей та молоді має стати одним із пріоритетних напрямів діяльності держави та суспільства щодо розвитку громадянина як високоморальної особистості, яка плекає українські традиції, духовні цінності, володіє відповідними знаннями, вміннями та навичками, здатна реалізувати свій потенціал в умовах сучасного суспільства» [18]. Крім того, у «Стратегії» наголошено на тому, що «... національно-патріотичне виховання має набути характеру системної і цілеспрямованої діяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, навчальних закладів, інститутів громадянського суспільства, громадян з формування в людини і громадянина високої національно-патріотичної свідомості, почуття відданості своїй державі» [18].

Мета статті – розглянути актуальність створення проекту вивчення курсу українознавства за вибором «Я люблю Україну» для учнів початкової школи.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. Сьогодні Українська держава та її громадяни стають безпосередніми учасниками процесів, які мають надзвичайно велике значення для подальшого визначення своєї долі, долі своїх сусідів, подальшого світового порядку на планеті, – йдеться у Концепції національно-патріотичного виховання дітей та молоді.

Серед виховних напрямів сьогодні найбільш актуальними виступають патріотичне, громадянське виховання як стрижневі, основоположні, що відповідають як нагальним вимогам і викликам сучасності, так і закладають підвалини для формування свідомості нинішніх і прийдешніх поколінь, які розглядатимуть державу як запоруку власного особистісного розвитку, що спирається на ідеї гуманізму, соціального добробуту, демократії, свободи, толерантності, виваженості, відповідальності, здорового способу життя, готовності до змін.

Нині в українському суспільстві по-особливого проявляється відношення до Батьківщини: сплеск інтересу до приналежності українського суверенітету; прояв патріотичних почуттів; нове ставлення до історії держави, її культури; особливе сприймання традицій і звичаїв українського народу.

На сучасному етапі розвитку Української держави виникає необхідність здійснення системних заходів, спрямованих на посилення національно-патріотичного виховання дітей та молоді – формування нового українця, що діє на основі національних та європейських цінностей [7].

Тому особливої актуальності набуває проблема розроблення та впровадження навчальних програм, підручників, посібників, створення освітнього середовища, що сприяло б здійсненню національно-патріотичного виховання дітей та молоді, зокрема й учнів початкових класів.

Мета проекту: розроблення курсу українознавства за вибором «Я люблю Україну» для учнів початкових класів та навчально-методичного забезпечення до нього задля реалізації завдань таких державних документів:

- «Стратегія національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2016-2020 роки»;
- «Концепція національно-патріотичного виховання дітей та молоді».

Об'єкт дослідження: національно-патріотичне виховання учнів початкових класів.

Предмет дослідження: педагогічні умови здійснення національно-патріотичного виховання учнів 2-4 класів у процесі вивчення курсу українознавства за вибором «Я люблю Україну».

Мета дослідження: теоретично обґрунтувати й експериментально перевірити педагогічні умови здійснення національно-патріотичного виховання учнів 2-4 класів у процесі вивчення курсу українознавства за вибором «Я люблю Україну».

Гіпотеза дослідження: рівень роботи по здійсненню національно-патріотичного виховання учнів 2-4 класів підвищиться за умови впровадження у навчально-виховний процес початкової школи

курсу українознавства за вибором «Я люблю Україну» та створення до нього навчально-методичного забезпечення.

На основі визначеної мети та висунутої гіпотези розроблено і обґрунтовано наступні **завдання проекту**:

- введення у варіативну частину навчального плану початкової школи курсу українознавства за вибором «Я люблю Україну» для учнів 2-4 класів;
- розробка навчальної програми з курсу українознавства за вибором «Я люблю Україну» для учнів 2-4 класів;
- створення посібників-зошитів з курсу українознавства за вибором «Я люблю Україну» для учнів 2-4 класів;
- укладання методичних посібників для вчителів, які будуть працювати за даними посібниками-зошитами;
- доповнення програм та підручників з усіх предметів для школи I ступеня матеріалами з національно-патріотичного виховання;
- проведення науково-практичних семінарів та конференцій з участю працівників наукових установ, вищих навчальних закладів та вчителів початкових класів.

Наукова новизна і теоретичне обґрунтування проекту полягають у:

- створенні інноваційної моделі курсу українознавства за вибором «Я люблю Україну» з метою здійснення національно-патріотичного виховання учнів 2-4 класів;
- розробці змісту та ефективної методики, спрямованих на реалізацію національно-патріотичного виховання молодших школярів.

Практична значущість дослідження. Результати дослідження сприятимуть підвищенню професійної майстерності педагогічних кадрів, розвитку їх ініціативи і творчості, активізації роботи по впровадженні в практику інноваційних технологій та передового педагогічного досвіду щодо підвищення ефективності здійснення в навчальних закладах України національно-патріотичного виховання дітей та молоді.

Вірогідність результатів проекту забезпечується застосуванням різних методів дослідження; систематичним моніторингом експерименту: впровадженням отриманих результатів в освітню практику, а також підтверджуватимуться на науково-практичних конференціях, семінарах тощо.

Теоретико-методологічна основа експерименту:

- державні документи: закон України «Про освіту», Державна національна програма «Освіта» («Україна XXI століття»), Державний стандарт початкової ланки освіти, «Стратегія національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2016-2020 роки», Концепція національно-патріотичного виховання дітей та молоді;
- наукові праці видатних учених:
- проблема патріотизму, сутності патріотичної свідомості, почуттів індивідів знайшла своє відображення у вітчизняній (В. Андрущенко, В. Бичко, Л. Буєва, І. Надольний, Л. Сохань, І. Стогній, О. Забужко, В. Шинкарук) та зарубіжній (І. Кант, К. Роджерс, Е. Фромм та ін.) філософії;
- у психології поняття «патріотизму» досліджується І. Бехом, А. Богущ, М. Боришевським, Л. Долинською, О. Киричуком, В. Котирло, Ю. Трофімовим, О. Роменцем, О. Чебикіним та ін.;
- серед видатних вітчизняних і зарубіжних учених-педагогів до цієї проблеми зверталися: Я. Коменський, Г. Сковорода, К. Ушинський, О. Духнович, А. Дістервег, Г. Ващенко, І. Огієнко, С. Русова, Дж. Дьюї, А. Макаренко, С. Френе, Я. Корчак, В. Сухомлинський та ін.;
- в Україні проблеми національно-патріотичного виховання школярів досліджували: А. Бондар, В. Бондар, О. Захаренко, А. Дем'янчук, О. Матвієнко, О. Мороз, І. Ткаченко, О. Рудницька, В. Фарфоровський, Т. Шашло, М. Шкіль, М. Ярмаченко та ін.

Кінцевий колективний продукт:

- навчальна програма з курсу українознавства за вибором «Я люблю Україну» для учнів 1-4 класів;
- посібники-зошити з курсу українознавства за вибором «Я люблю Україну» для учнів 2-4 класів;
- методичні посібники для вчителів, які будуть працювати за даними посібниками-зошитами;
- підготовка та публікація результатів дослідної роботи в наукових та фахових виданнях.

Мета курсу українознавства за вибором «Я люблю Україну» полягає у формуванні таких компетентностей молодших школярів [22, с. 39]:

ключових (міждисциплінарних) – соціальної і громадянської (спрямовується на засвоєння соціального досвіду, який охоплює загальнолюдські, загальнокультурні і національні цінності;

набуття громадянських якостей, навичок співжиття і співпраці в суспільстві відповідно до соціальних норм і правил); *комунікативної* (здатність успішно користуватися усно й письмово українською мовою в спілкуванні з іншими людьми); *уміння вчитися* (сформованість умінь учня організувати і контролювати свою навчальну діяльність);

предметних – соціокультурної компетентності, що передбачає їх загальнокультурний розвиток і підготовку до життєдіяльності в українському соціумі на основі українознавчого компонента змісту освіти, який ґрунтується на ознайомленні учнів початкових класів із Україною як своєю державою, сторінками її історії, культурою українського народу та її особливостями в різних регіонах, релігією, традиціями і звичаями, національними формулами мовленнєвого етикету, малими українськими фольклорними формами, – для збереження нації і державності загалом.

На основі визначеної мети розроблено і обґрунтовано наступні **завдання курсу**:

– виховання в учнів початкових класів високої патріотичної свідомості, почуття вірності та любові до Батьківщини, готовності до виконання громадянського і конституційного обов'язку із захисту національних інтересів, цілісності, незалежності України, сприяння становленню її як правової, демократичної, соціальної держави;

– утвердження в свідомості і почуттях особистості молодшого школяра патріотичних цінностей, переконань і поваги до культурного та історичного минулого України;

– виховання поваги до Конституції України, законів України, державної символіки;

– усвідомлення досягнень українського народу, його інтелектуальних і духовних надбань;

– виховання почуття любові до української мови як мови державної, потреби її вивчати та спілкуватися нею;

– формування толерантного ставлення до інших народів, їхніх мов, культур і традицій;

– культивування кращих рис української ментальності – працелюбності, свободи, справедливості, доброти, чесності, бережного ставлення до природи тощо.

Зміст курсу структуровано з урахуванням спірально-концентричного принципу за такими розділами: «Україна – наша держава»; «Національні символи України»; «Матеріальна культура українців»; «Духовна культура українців». Тут подано матеріали для ознайомлення учнів початкових класів із Україною як державою, сторінками історії і сьогодення, традиціями і звичаями, культурою українського народу та її особливостями в різних регіонах, усною народною творчістю, національним мовленнєвим етикетом.

Передбачено інтеграцію з іншими предметами: українською мовою, літературним читанням, історією, християнською етикою, образотворчим мистецтвом, природознавством, музичним мистецтвом тощо. Належне місце посідає краєзнавчий та лінгвокраєзнавчий матеріал, тому вчителі мають опрацьовувати ці теми з урахуванням місцевих умов. Інформацію про державні та календарно-обрядові свята подано за принципом сезонності.

Форми занять і діяльності – проект (міні-проект), мовно-літературне свято, ранок, екскурсія, урок мужності, зустрічі з відомими людьми сьогодення, ситуаційно-рольова гра, сюжетно-рольова гра, гра-драматизація, інсценування, гра-бесіда, гра-мандрівка, ігрова вправа, колективне творче панно, бесіда, тематичний зошит, усний журнал, групова справа, оформлення альбому, уявна подорож, конкурси, ігри, школа ввічливості, демонстрація, розповідь, моделювання, вікторина, виставка малюнків, операція-рейд, виставка-ярмарок, переключка повідомлень, добродійна акція, хвилини з мистецтвом, година спостереження, година милування, театральна вистава, ляльковий театр, ведення літопису класного колективу, козацькі забави, веселі старты, естафети, догляд за рослинами і тваринами та ін.

Зміст курсу може бути використаний також для наповнення чинних програм та підручників з різних навчальних дисциплін матеріалами з національно-патріотичного виховання учнів початкових класів, а також для позаурочної виховної роботи [22, с. 39-40].

На допомогу вчителю та учням для вивчення даного курсу уже підготовлено такі матеріали:

1. Комплект інтегрованих посібників-зошитів «Я люблю Україну» для учнів 2-4 класів загальноосвітніх навчальних закладів (автори: Чабайовська М. І., Омельченко Н. М., Синільник В. В.): *схвалено комісією з педагогіки та методики початкового навчання Науково-методичної ради з питань освіти Міністерства освіти і науки України для використання в загальноосвітніх навчальних закладах (лист № 21/12 - Г-419 від 29.06.2016 р.)*.

Посібники-зошити реалізують індивідуальний підхід до учнів. Розроблені в інтерактивній формі, вони дозволяють учневі бути його «співатором», ефективно організувати пошукову і творчу навчальну діяльність; розвивають варіативне мислення: передбачена можливість вибору завдань і їх

творчого опрацювання; пропонуються варіанти виконання завдань та їх оформлення, що дає змогу вільно обирати найбільш раціональні способи діяльності.

Вивчення названого курсу розпочинається з 2 класу. У цьому році вийшов з друку посібник-зошит для другокласників [23].

2. Електронний освітній продукт (ЕОП) «Я люблю Україну» для 2-4 класів (автори: Чабайовська М. І., Мельник Л. В.); матеріал його автори розглядають як доповнення змісту посібників-зошитів з даного курсу.

3. Комплект методичних посібників для вчителя «Я люблю Україну» для 2-4 класів (автори: Чабайовська М. І., Омельченко Н. М., Синільник В. В.); у них запропоновано методичні рекомендації щодо роботи із посібниками-зошитами з курсу українознавства за вибором «Я люблю Україну» для 2-4 класів, завдання з відповідями, додаткові матеріали, які доповнюють зміст уроків.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Якість засвоєння учнями початкових класів курсу українознавства за вибором «Я люблю Україну» залежатиме від підготовки вчителя до його вивчення. Тому рекомендуємо в навчальні плани вищих педагогічних навчальних закладів II-IV рівнів акредитації ввести навчальну дисципліну «Методика навчання українознавства в початковій школі». Для поглибленої підготовки фахівців пропонуємо на педагогічних факультетах університетів запровадити додаткову спеціалізацію «Вчитель народознавства».

Джерела та література

1. Андрусишин Б. І. Творчі середньодніпровської Русі / Б. І. Андрусишин, В. Й. Борисенко // Пульсар: науково-популярний журнал. – 2000. – № 9. – С. 68-70.
2. Брайчевський М. Ю. Походження слов'янської писемності / М. Ю. Брайчевський. – К. : Видавничий дім «Киево-Могилянська академія», 2007. – 154 с.
3. Брати Капранови. Мальована історія незалежності України / Брати Капранови. – К. : Гамазин, 2013. – 80 с.
4. Жайворонок В. В. Знаки української етнокультури: словник-довідник / В. В. Жайворонок. – К. : Довіра, 2006. – 703 с.
5. Канищенко А. П. Київський Букварик / А. П. Канищенко. – К. : «Сім кольорів», 2012. – 160 с.: іл.
6. Кононенко П. П. та ін. Історія українознавства: навчальний посібник / П. П. Кононенко. – К. : Академвидав, 2011. – 512 с.
7. Концепція національно-патріотичного виховання дітей та молоді. – Режим доступу: http://osvita.ua/legislation/Ser_osv/47154/.
8. Лозко Г. С. Українське народознавство / Г. С. Лозко. – К. : Вид-во «Артек», 2004. – 470 с.: іл.
9. Матвієнко О. В. Виховання молодших школярів: теорія і технологія / О. В. Матвієнко. – К. : Стіло, 2006. – 543 с.
10. Моя Україна: атлас. – К. : ДНВП «Картографія», 2012. – 32 с.
11. Огієнко І. Історія українського друкарства / Упоряд., авт. передмови М. С. Тимошик. – К. : Наша культура і наука, 2007. – 536 с.
12. Півторак Г. П. Походження українців, росіян, білорусів та їхніх мов / Г. П. Півторак. – К. : Вид. Центр «Академія», 2001. – 150 с.
13. Потапенко О. І., Дмитренко М. К., Потапенко Г. І. та ін. Словник символів / за заг. ред. О. І. Потапенка, М. К. Дмитренка. – К. : Редакція часопису «Народознавство», 1997. – 156 с.
14. Рости на щастя України-мами: галицька читаночка / упоряд. Мельничук Б. І, Проник Б. В. – Тернопіль: Редакційно – видавничий відділ управління по пресі, 1991. – 170 с.
15. Свята традиція, звичаї українського народу. – Х. : Белкар-книга, 2009. – 80 с.: іл. – (Світ навколо тебе).
16. Стасів О. Климентій В. Місія високого слова: Василянське книговидання: минуле, сучасне і майбутнє / О. Стасів, В. Климентій. – Жовква: Місіонер, 2015. – 464 с.: іл.
17. Степовик Дмитро. Українська християнська абетка / Дмитро Степовик. – К. : Грані-Т, 2007. – 80 с.: іл.
18. Стратегія національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2016-2020 роки. – Режим доступу: <http://www.president.gov.ua/documents/5802015-19494>.
19. Тагліна Ю. С. Трипільські скарби. Історична подорож у малюнках / Ю. С. Тагліна. – Х. : «ТОРСІНГ ПЛЮС», 2010. – 32 с.
20. Україна / упорядники Н. Ю. Беспалова, В. Г. Біляев, Г. В. Железняк. – Х. : Белкар-книга, 2006. – 144 с.: іл. – (Світ навколо тебе).
21. Чабайовська М. І. Відродження християнських святинь / М. І. Чабайовська // Історико-культурний нарис: вид. друге, доповнене. – К. : Світ успіху, 2011. – 160 с.
22. Чабайовська М. І., Омельченко Н. М., Кальчук М. І. Програма курсу українознавства за вибором «Я люблю Україну» (1-4 класи) / М. І. Чабайовська, Н. М. Омельченко, М. І. Кальчук // Початкова школа. – 2016. – № 9. – С.49-48.

23. Чабайовська М. І., Омельченко Н. М., Синільник В. В. Я люблю Україну: інтегрований посібник-зошит для учнів 2 класу / М. І. Чабайовська, Н. М. Омельченко, В. В. Синільник. – Тернопіль: Астон, 2016. – 108 с.

Referens

1. Andrusyshyn B. I. Tvorci seredn'odniprovs'koi' Rusi / B. I. Andrusyshyn, V. J. Borysenko // Pul'sar: naukovo-populjarnyj zhurnal. – 2000. – № 9. – S. 68-70.
2. Brajchevs'kyj M. Ju. Pohodzhennja slov'jans'koi' pysemnosti / M. Ju. Brajchevs'kyj. – K. : Vydavnychyj dim «Kyjevo-Mogylyans'ka akademija», 2007. – 154 s.
3. Braty Kapranovy. Mal'ovana istorija kezalezhnosti Ukrai'ny / Braty Kapranovy. – K. : Gamazyn, 2013. – 80 s.
4. Zhajvoronok V. V. Znaky ukrai'ns'koi' etnokul'tury: slovnyk-dovidnyk / V. V. Zhajvoronok. – K. : Dovira, 2006. – 703 s.
5. Kanishhenko A. P. Kyi'vs'kyj Bukvaryk / A. P. Kanishhenko. – K. : «Sim kol'oriv», 2012. – 160 s.: il.
6. Kononenko P. P. ta in. Istorija ukrai'noznavstva: navchal'nyj posibnyk / P. P. Kononenko. – K. : Akademvydav, 2011.– 512 s.
7. Konceptija nacional'no-patriotychnogo vyhovannja ditej ta molodi. – Rezhym dostupu: http://osvita.ua/legislation/Ser_osv/47154/.
8. Lozko G. S. Ukrai'ns'ke narodoznavstvo / G. S. Lozko. – K. : Vyd-vo «Artek», 2004. – 470 s.: il.
9. Matvijenko O. V. Vyhovannja molodshyh shkoljariv: teorija i tehnologija / O. V. Matvijenko. – K. : Stylos, 2006. – 543 s.
10. Moja Ukrai'na: atlas.– K. : DNVP «Kartografija», 2012. – 32 s.
11. Ogijenko I. Istorija ukrai'ns'kogo drukarstva / Uporjad., avt. peredmovy M. S. Tymoshyk. – K. : Nasha kul'tura i nauka, 2007. – 536 s.
12. Pivtorak G. P. Pohodzhennja ukrai'nciv, rosijan, bilorusiv ta i'hnih mov / G. P. Pivtorak. – K. : Vyd. Centr «Akademija», 2001. – 150 s.
13. Potapenko O. I., Dmytrenko M. K., Potapenko G. I. ta in. Slovnyk symvoliv / za zag. red. O. I. Potapenka, M. K. Dmytrenka. – K. : Redakcija chasopysu «Narodoznavstvo», 1997. – 156 s.
14. Rosty na shhastja Ukrai'ny-mamy: galyc'ka chytanochka / uporjad. Mel'nychuk B. I, Pronyk B. V. – Ternopil': Redakcijnno – vydavnychyj viddil upravlinnja po presi, 1991. – 170 s.
15. Svjata tradicii', zvychai' ukrai'ns'kogo narodu. – H. : Belkar-knyga, 2009. – 80 s.: il. – (Svit navkolo tebe).
16. Stasiv O. Klymentij V. Misija vysokogo slova: Vasylijans'ke knygyvdannja: mynule, suchasne i majbutnje / O. Stasiv, V. Klymentij. – Zhovkva: Misioner, 2015. – 464 s.: il.
17. Stepovyk Dmytro. Ukrai'ns'ka hrystyjans'ka abetka / Dmytro Stepovyk. – K. : Grani-T, 2007. – 80 s.: il.
18. Strategija nacional'no-patriotychnogo vyhovannja ditej ta molodi na 2016-2020 roky. – Rezhym dostupu: <http://www.president.gov.ua/documents/5802015-19494>.
19. Taglina Ju. S. Trypil's'ki skarby. Istorychna podorozh u maljunkah / Ju. S. Taglina. – H. : «TORSING PLJuS», 2010. – 32 s.
20. Ukrai'na / uporjadnyky N. Ju. Bepalova, V. G. Biljajev, G. V. Zheleznyak. – H. : Belkar-knyga, 2006. – 144 s.: il. – (Svit navkolo tebe).
21. Chabajovs'ka M. I. Vidrozhennja hrystyjans'kyh svjatyn' / M. I. Chabajovs'ka // Istoryko-kul'turnyj narys: vyd. druge, dopovnene. – K. : Svit uspihu, 2011. – 160 s.
22. Chabajovs'ka M. I., Omel'chenko N. M., Kal'chuk M. I. Programa kursu ukrai'noznavstva za vyborom «Ja ljublju Ukrai'nu» (1-4 klasy) / M. I. Chabajovs'ka, N. M. Omel'chenko, M. I. Kal'chuk // Pochatkova shkola. – 2016. – № 9. – S.49-48.
23. Chabajovs'ka M. I., Omel'chenko N. M., Synil'nyk V. V. Ja ljublju Ukrai'nu: integrovanyj posibnyk-zoshyt dlja uchniv 2 klasu / M. I. Chabajovs'ka, N. M. Omel'chenko, V. V. Synil'nyk. – Ternopil': Aston, 2016. – 108 s.

Чабайовська Марія. Обоснование разработки и реализации проекта изучения курса украиноведения по выбору «Я люблю Украину» для 2-4 классов общеобразовательных учебных заведений. В статье рассмотрен вопрос актуальности создания проекта изучения курса украиноведения по выбору «Я люблю Украину» для 2-4 классов общеобразовательных учебных заведений; определены объект, предмет, гипотеза, цель и задачи исследования; указана научная новизна, практическая значимость, достоверность результатов эксперимента, его теоретико-методологическая основа; обоснованно компетентности, которые будут формироваться в процессе изучения данного курса; раскрыто его содержательное наполнение.

Ключевые слова: национально-патриотическое воспитание, «Стратегия национально-патриотического воспитания детей и молодежи на 2016-2020 годы», «Концепция национально-патриотического воспитания детей и молодежи», украиноведение, курс украиноведения по выбору «Я люблю Украину», ключевые и предметные компетентности, начальная школа.

Chabayovska Maria. Analysis of development and implementation of choice course project of ukrainian studies “I love Ukraine” for 2nd- 4th classes of elementary schools. The article covers the issue of the need for creation of the project of choice course of Ukrainian Studies “I love Ukraine” for classes 2-4 of regular educational institutions; there are determined object, content, gypothesis, aim, and tasks of the research; there is indicated scientific innovation, practical importance, possible results of the experement, its theoretic and methodological basis; there are analysed key

(inter-disciplinary) – social, civic, communication, skill to learn and objective – socio-cultural competency, which will be formed in the process of study of the given course; its content is presented.

There is foreseen integration of content with such courses as Ukrainian language, Literature Reading, History, Christian Ethics, Arts, Natural Sciences, Music Studies, etc... Important role plays country study and linguistic studies. Information on state and calendar folk holidays is provided on seasonal basis.

It is recommended to use following in effective forms of lessons and activities – project (mini-project), linguistic-literature holiday, morning performance, excursion, lesson of brave behaviour, meeting famous people, situationally role playing game, topic oriented role playing game, game-dramatization, insinuation, game-communication, game-trip, playing exercise, collective art drawing, communication, the magic notebook, verbal journal, design of album, imaginary trip, contest, game, school of ethics, demonstration, storytelling, modeling, quiz, exhibition of drawings, operation-raid, exhibition-messe, exchange of messages, charitable action, minutes with arts, hour of observation, hour of adoration, theater performance, recording class diary, Cossack games, merry competitions, relay race, puppies theater, pet scare and flora care, etc.

It is indicated that course content can be used for external educational activities (conduction of hour of communication and etc..).

Key words: national-patriotic education, “Strategy of national-patriotic education of children and youth for 2016-2020”, “Concept of national-patriotic education of children and youth”, Ukrainian studies, choice course of Ukrainian studies “I love Ukraine”, key and subjective competences, elementary school.

УДК [373.3.016:811.111]:159.955(043.5)

Юлія Чапюк

Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки (м. Луцьк)

Інтерактивні технології як засіб розвитку креативного мислення учнів на уроках англійської мови

У статті розглядається питання ефективності використання інтерактивних технологій на уроках англійської мови. Розкривається актуальність і практична цінність інтерактивних технологій, особливості інтерактивного навчання. Акцентується увага на характеристиці таких технологій, як «Карусель», «Акваріум», «Мікрофон».

Ключові слова: іноземна мова, інтерактивні технології, метод, взаємодія, діалогове навчання.

Постановка наукової проблеми та її значення. Актуальність проблеми дослідження не викликає сумнівів, оскільки основним напрямом модернізації загальноосвітньої і професійної школи на сучасному етапі розвитку передбачається, перш за все, підвищення якості засвоєння загальноосвітніх знань, практичної та творчої підготовки школярів. А іноземна мова при цьому розглядається як додаткове «вікно» у світ, як засіб для поповнення знань і здійснення діяльності у різних сферах життя, науки, мистецтва, що істотно для загальної освіти. Застосування інноваційних та інтерактивних методів навчання іноземної мови стає не лише бажаною, але й необхідною умовою опрацювання будь-якої інформації, коли учні вчать мислити, тренують свої інтелектуальні здібності, розвивають творче мислення не помічаючи, що їхнім інструментом є саме іноземна мова. Набуті школярами навички використовують для розвитку власного творчого потенціалу: чим більше вони займаються і вміють, тим легше їм створювати власні творчі зразки мовленнєвої діяльності. Школа має бути не підготовкою до життя, школа має бути життям. Досягнути цього можливо, створюючи інтерактивне середовище.

Аналіз досліджень цієї проблеми (Н. Бібик, Г. Брос, М. Кларен, Л. Пироженко, О. Пометун, Н. Фомін, Н. Суворова) засвідчує актуальність означеної проблеми, адже сучасний учитель повинен використовувати такі методи і технології у своїй практиці, щоб учням було цікаво вивчати іноземну мову. І головне – щоб була результативність у навчанні. Варто відзначити, що проблема розвитку творчого мислення учнів досліджується давно (В. Андрєєва, Ю. Богоявленська, Н. Кузьміна, Я. Пономарьова), однак є коло питань, які й досі залишаються недостатньо вирішеними, як-от: розвиток творчого мислення учнів на уроках іноземної мови засобами інтерактивних технологій.

Метою та завданням статті є розкриття змістової сутності інтерактивних технологій навчання як ефективного засобу розвитку креативного мислення учнів під час вивчення іноземної мови.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів. Для розкриття суті досліджуваного нами феномену варто, на наш погляд, передусім розглянути ключові поняття.